

MARTÍ DOMÍNGUEZ

Forra d'algues

Joan Coromines, al seu *Onomasticon*, defineix el terme: "Alguer: 'forra d'algues en el fons del mar' Roses (nota del meu pare, 1895)". En realitat, el mot fa referència a l'herbei de la fanerògama marina *Posidonia oceanica*, per la qual cosa no es tracta pròpiament d'una "alga"... Ja passen aquestes coses! L'únic topònim marí (o talassònim) que té la nostra llengua que al·ludeix a una alga erra de totes totes! Fins l'extrem que Enric Moreu-Rey, en el seu llibre *Els nostres noms de lloc*, separa la posidònia de les altres plantes amb flor i la situa amb els bolets i les moltes!

Ja dic: passen aquestes coses. Sovint s'esdevé que els filòlegs saben ben poc –per no dir gens– de biologia, igual com els científics, també d'una manera abundant, són uns animals àgrafs notabilíssims. I ho pensava mentre llegia el bonic llibre de Manu San Félix *La posidònia. El bosc submergit*, un excel·lent text editat per Documen-

ta Balear, en una nova col·lecció titulada "Quaderns de natura de les Balears". En aquest text, s'explica a la perfecció el cicle de reproducció sexual d'aquesta planta, que les seues flors són fecundades pel pol·len en suspensió a l'aigua, que el fruit es desprèn i que sura fins que és madur i germina en un substrat adequat.

Ah! direu, una planta marina "amb flors"! En efecte, les praderies de posidònia sempre han tingut aquesta màgia d'allò singular. Mai no m'he cansat de capbussar-me pels alguers del cap de Sant Antoni, o pels del Penyal d'Ifac, o pels de l'illa de Tabarca. Cada alguer és un món, a vessar de sorpreses: m'agrada bussejar amb el ventre fregant les seues fulles, seguint el seu esllanguiment vegetal que ondula amb el ritme de les ones: aturar-me una mica, i admirar el blau turquesa de les petites castanyoles, o els colors d'arlequins de les donzelles i dels fadrins, o la pompositat de l'*Spirographis spallanzani*, aquell cuc poliquet que els valencians anomenem palmereta. Cada herbei, cada prada de posidònia, amaga els seus tresors, com ara una nacra (l'esplèndida *Pinna nobilis*), o com ara una morena, que amb el cap amagat entre les fulles, deixa la resta del cos fora, groc i negre, una coloració que ens adverteix del seu perill. Salpes i nudibrànquis, orelles de mar i briozous, sargs altius i tords fugissers, eriçons violats i rodanxons còmbres de mar, conformen un ecosistema ric i fascinant. Per això, la pradera de posidònia és, com diu Manu San Félix, un bosc submarí.

Conta Carmelina Sánchez-Cutillas, en la seua entranyable *Matèria de Bretanya*, que després de les tempestes la gent de la Marina anava a la platja a "fer alga", per tal d'emprar-la com a succedani de la palla en els estables: "Moltes vegades –escriu Cutillas– jugàvem sobre els aplecs d'alga que els homes paraven vora la porta del corral. I si eren molt alts ens deixàvem esgolar des de dalt, panxa per avall. I altres dies féiem guerra d'algues, que era tirar-nos grapats d'alga els uns contra els altres. I per la nit en despullar-me encara portava algun trosset apegat a la carn, que m'havia entrat per l'escot del vestit. I el desengaxava amb les ungles i me'l posava a la boca només que per sentir la salabor. I aqueixa nit somiava amb vaixells daurats i amb illes de corall." Però també el vidriers arplegaven les fulles de la posidònia a la platja, així com les característiques bolles de teixit, i les empraven per a folrar i protegir els seus delicats productes (per la qual cosa, en alguns llocs és coneguda com l'herba dels vidriers).

I és ben curiós, perquè els herbeis de posidònia són, en certa manera, la millor protecció de la riquesa i de la puresa de les aigües marines. On hi ha un alguer, hi ha vida abundant. Aquella "alga", aquella fanerògama tan desconeguda en general per la gent, és la millor protecció de la biodiversitat marina. Per això i per dir-ho així, aquella forra d'algues en el fons de les aigües constitueix l'autèntica flor de la mar.